

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA

NACRT PRIJEDLOGA
ZAKONA O AZILU

Zagreb, srpanj 2002. godine

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O AZILU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. alineja 1. a u svezi članka 33. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Materija koja se odnosi na utvrđivanje i priznavanje statusa izbjeglice regulirana je u nekoliko odredaba Zakona o kretanju i boravku stranaca («Narodne novine», broj: 53/91, 22/92, 26/93 i 29/94) koji je stupio na snagu 08. listopada 1991. godine. Međutim, postojeće odredbe su nedorečene i opterećene brojnim nedostacima. Glavni nedostatak odnosi se na nepostojanje utvrđenih procedura za procjenu zahtjeva kao i nepostojanje jasnih uputa o postupanju na granici s osobama koje podnose zahtjev za priznavanje statusa izbjeglice.

Postojeće odredbe Zakona koje se odnose na utvrđivanje i priznavanje statusa izbjeglice niti izdaleka ne zadovoljavaju kriterije propisane međunarodnim dokumentima čija je Republika Hrvatska potpisnica. Naime, kao potpisnica Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. godine i nekih drugih međunarodnih ugovora koji se odnose na izbjeglice, te kao članica Vijeća Europe, Republika Hrvatska je obvezna konkretno postupati glede prihvata i zaštite izbjeglica. Stoga već od osamostaljenja Republike Hrvatske postoji potreba za donošenjem posebnog zakona kojim bi se na cjelovit način propisao institut azila.

Osim toga, prema članku 76. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske, predviđena je suradnja stranaka na području azila koja se treba posebno usredotočiti na izradu i primjenu nacionalnog zakonodavstva kako bi se dostigli standardi iz Konvencije i Protokola o statusu izbjeglica te radi osiguravanja poštovanja načela zabrane protjerivanja.

2. Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Predloženim Zakonom o azilu uredit će se načela, uvjeti i postupak za priznavanje azila u Republici Hrvatskoj strancima koji su progonjeni zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog svog političkog mišljenja kao i strancima koji bi, nakon što bi bili vraćeni u zemlju porijekla, mogli biti podvrgnuti mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni. Zakonom će se urediti i status, prava i obveze osoba koje u Republici Hrvatskoj traže azil kao i osoba kojima je azil priznat.

Osim toga, Zakonom će se osigurati poštivanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja osoba u zemlju u kojoj bi njihov život ili sloboda mogli biti ugroženi zbog rasne, vjerske ili nacionalne pripadnosti, zbog pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja kao i u državu u kojoj bi mogle biti podvrgnute mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

Zakonom će se urediti i načela, uvjeti i postupak odobravanje privremene zaštite strancima koji zbog određenih razloga napuštaju zemlju porijekla i kojima je potrebna međunarodna zaštita kao i njihov status, prava i obveze, ukoliko im je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj.

3. Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Donošenjem ovog Zakona sustav azila u Republici Hrvatskoj bit će uređen cjelovito i u skladu s relevantnim međunarodnim dokumentima, prvenstveno s Konvencijom i Protokolom o statusu izbjeglica te Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Osigurat će se stvarna i učinkovita provedba Ustavne odredbe kojom je predviđeno da strani državljani i osobe bez državljanstva mogu dobiti utočište u Republici Hrvatskoj osim ako su progonjeni za nepolitičke zločine i djelatnosti oprečne temeljnim načelima međunarodnog prava. Osigurat će se i pružanje privremene zaštite strancima kojima je, zbog nemogućnosti povratka u njihovu izvornu zemlju, potrebna međunarodna zaštita.

Zahtjev za priznavanje azila podnositi će se policijskoj upravi, odnosno policijskoj postaji dok će o zahtjevu odlučivati Ministarstvo unutarnjih poslova. Stranac koji nezakonito uđe u Republiku Hrvatsku neće biti kažnjen zbog nezakonitog ulaska ukoliko u najkraćem roku podnese zahtjev za azil i predoči valjane razloge svog nezakonitog ulaska ili boravka. Do donošenja odluke o zahtjevu tražitelje azila smještati će se u Prihvatilište za tražitelje azila, koje je ustrojstvena jedinica Ministarstva unutarnjih poslova.

Protiv odluke Ministarstva unutarnjih poslova nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor. Predviđeni su posebni rokovi za podnošenje tužbe i donošenje odluke u upravnom sporu, koji su kraći nego rokovi predviđeni Zakonom o upravnim sporovima. Ti bi rokovi trebali osigurati što žurnije postupanje s obzirom na to da tužba ima suspenzivni učinak na izvršenje prvostupanjske odluke, odnosno da tražitelj azila ima pravo ostati u Republici Hrvatskoj sve do pravomoćnosti odluke kojom je njegov zahtjev odbijen.

Tražitelji azila imat će pravo na boravak u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka priznavanja prava na azil, pravo na osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj, zdravstvenu zaštitu, novčanu, pravnu i humanitarnu pomoć te pravo na slobodu vjeroispovijesti. Azilanti će imati pravo na boravak u Republici Hrvatskoj, pravo na smještaj, pravo na rad, zdravstvenu zaštitu, školovanje, slobodu vjeroispovijesti, novčanu pomoć i pomoć pri uključivanju u društveni život te pravo spajanja s članovima uže obitelji. Osobe kojima je u Republici Hrvatskoj odobrena privremena zaštita imat će pravo na boravak, osnovne uvjete za život i smještaj, rad,

primarnu zdravstvenu zaštitu, osnovno i srednje školovanje, pravnu pomoć i slobodu vjeroispovijesti.

Donošenjem Zakona sustav azila znatno će se približiti i ujednačiti s *acquis communautaireom*.

Donošenjem Zakona prestat će važiti odredbe Zakona o kretanju i boravku stranaca koje se odnose na utvrđivanje i priznavanje statusa izbjeglice.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA DONOŠENJE ZAKONA

Budući da se ovim Zakonom sustav azila u Republici Hrvatskoj po prvi puta cjelovito i sustavno uređuje, provođenje Zakona zahtijevat će izdvajanje znatnih dodatnih sredstava iz državnog proračuna.

Prije svega, bit će potrebno osigurati sredstva za povećanje broja službenika u sjedištu Ministarstva unutarnjih poslova jer je Zakonom predviđeno da će se postupak za priznavanje azila provoditi upravo u sjedištu Ministarstva. Na temelju trenutno dostupnih podataka procjenjuje se da će za obavljanje tih poslova, pored postojećih 8 službenika visoke stručne spreme i 2 službenika srednje stručne spreme, biti potrebno zaposliti još najmanje 20 djelatnika i to 15 djelatnika visoke stručne spreme i 5 djelatnika srednje stručne spreme. Naime, učinkovita provedba Zakona zahtjeva, osim službenika koji će odlučivati o zahtjevu za priznavanje azila, i cijeli tim stručnjaka koji će skrbiti za tražitelje azila za vrijeme trajanja postupka, primjerice: prevoditelji, psiholog, liječnik, socijalni radnici itd. Potrebno je, osim toga ustrojiti i Informacijsko-dokumentacijski centar u kojem bi se prikupljale, obrađivale i sistematizirale informacije o zemljama porijekla potrebne za vođenje postupka. Navedeni broj djelatnika bit će dovoljan samo za početak primjene Zakona tako da će kasnije trebati računati s povećanjem broja djelatnika, ovisno o povećanju broja zahtjeva za priznavanje azila. Primjerice, u Republici Sloveniji se poslovi vezani uz priznavanje azila obavljaju u posebnoj Upravi za azil u kojoj je sistematizirano 47 radnih mjesta.

Za zapošljavanje dodatnog broja djelatnika bit će potrebno osigurati oko 1.600.000,00 kuna godišnje.

Osim toga, bit će potrebno ustrojiti nove evidencije na informacijskom sustavu Ministarstva unutarnjih poslova, izvršiti informatičko povezivanje, izraditi baze podataka, ustrojiti dokumentacijski centar, nabaviti svu neophodnu informatičku opremu i odgovarajuće aplikacije, fotostudio za signaletičku fotografiju sa pripadajućim priborom i daktiloskopski stroj s pripadajućim priborom. Procjenjuje se da će za navedeno biti potrebno osigurati najmanje 3.500.000,00 kuna.

Za izradu potrebnih obrazaca, potvrda, putnih isprava i iskaznica za tražitelje azila i azilante kao i informativnih letaka i ostalog materijala potrebnog za upoznavanje tražitelja azila s njihovim pravima i obvezama u Republici Hrvatskoj, za početak će biti potrebno osigurati oko 200.000,00 kuna.

Prije početka provedbe Zakona bit će potrebno osigurati sredstva za ustrojavanje Prihvatilišta za tražitelje azila kako bi se, za početak, mogao osigurati prihvata i smještaj za oko 200 tražitelja azila. Za objekt Prihvatilišta Vlada Republike Hrvatske je Ministarstvu unutarnjih poslova dodijelila na korištenje bivšu vojarnu "Trstenik", kod Dugog Sela, koju je Ministarstvo preuzelo 01. ožujka 2002. godine. Za obnavljanje objekta u kojem će se nalaziti Prihvatilište, iz CARDS twinning projekta predviđeno je izdvajanje 600.000,00 EUR ali je, pored tih sredstava, iz državnog proračuna za tu svrhu potrebno izdvojiti dodatnih 1.000.000,00 kuna.

Procjenjuje se da će za prihvata i smještaj cca 200 tražitelja azila u Prihvatilištu (što uključuje troškove hrane, režija i higijenskog materijala te tekućeg održavanja objekta) trebati osigurati oko 1.000.000,00 kuna godišnje. Pritom računamo da će se poslovi prehrane i održavanja čistoće obavljati putem ugovora s vanjskim davateljima usluga.

Rad s azilantima je kompleksan pa će se trebati povezati s nevladinim organizacijama koje žele doprinosti uključivanju azilanata u društveni, kulturni i gospodarski život Republike Hrvatske.

Iz navedenog proizlazi da će za početak provedbe ovog Zakona biti potrebno osigurati oko 7.300.000,00 kuna pod uvjetom da do tada sredstva iz CARDS programa budu doznačena Republici Hrvatskoj.

Osim toga, moguće je i povećanje troškova za rad Upravnog suda Republike Hrvatske jer Zakon o azilu predviđa žurno rješavanje upravnih sporova iz područja azila kao i mogućnost rješavanja određenih sporova od strane suca pojedinca.

Konačno, bit će potrebno osigurati i sredstva za realiziranje prava koja su zajamčena tražiteljima azila (primarna zdravstvena zaštita, novčana i pravna pomoć) i azilantima (prava na rad, zdravstvenu zaštitu, školovanje, novčanu pomoć, pomoć pri uključivanju u društveni život te prava na spajanje obitelji) kao i prava koja će imati osobe kojima je odobrena privremena zaštita (osnovni uvjeti za život i smještaj, prava na rad, primarnu zdravstvenu zaštitu, školovanje i pravnu pomoć).

IV. TEKST NACRTA PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

U prilogu se dostavlja tekst Nacrta prijedloga Zakona o azilu s obrazloženjem.

ZAKON O AZILU

GLAVA I

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom propisuju načela, uvjeti i postupak za priznavanje azila i odobravanje privremene zaštite, kao i status, prava i obveze tražitelja azila, azilanata i stranaca kojima je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj.

Članak 2.

Značenje izraza u ovom Zakonu

Pojedini izrazi, uporabljeni u ovom Zakonu imaju sljedeće značenje:

Izbjeglica je osoba koja je definirana u Konvenciji o statusu izbjeglica iz 1951. godine i Protokolu o statusu izbjeglica iz 1967. godine (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija i Protokol), odnosno osoba koja se ne nalazi u zemlji svog porijekla te se uslijed osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja, ne može, ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu te države kao i osoba bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje prethodnog stalnog boravišta, a koja se ne može ili se zbog straha ne želi vratiti u tu državu.

Azil je zaštita koja se u Republici Hrvatskoj pruža strancima iz razloga navedenih u članku 4. ovoga Zakona, odnosno u odredbama Ženevske konvencije.

Tražitelj azila je stranac koji podnese zahtjev za priznavanje azila.

Azilant je osoba kojoj je priznat azil na temelju odredaba ovog Zakona.

Maloljetnik bez pratnje je stranac koji nije navršio osamnaest godina života a koji se po ulasku u Republiku Hrvatsku nalazi bez pratnje roditelja ili skrbnika.

Privremena zaštita je zaštita koja se pruža strancima u Republici Hrvatskoj koje zemlja njihovog porijekla nije spremna ili nije u mogućnosti zaštititi iz razloga navedenih u ovom Zakonu, a može trajati najduže dvije godine.

Strana putna isprava je putovnica (osobna ili porodična), zajednička putovnica, diplomatska putovnica, službena putovnica, pomorska knjižica, brodarska knjižica i druga putna isprava priznata po međunarodnom pravu.

Putna isprava za stranca je putna isprava za izbjeglice, putna isprava za osobe bez državljanstva i putni list za stranca.

Zemlja porijekla je zemlja čije državljanstvo ima stranac ili zemlja u kojoj je osoba bez državljanstva imala svoje prethodno prebivalište. Ako osoba ima više od jednog državljanstva, zemlja porijekla je svaka od zemalja čije državljanstvo stranac ima.

Sigurna treća zemlja je zemlja u kojoj je stranac boravio prije dolaska u Republiku Hrvatsku, pod uvjetima:

1. da je u njoj siguran od proganjanja ili kršenja ljudskih prava iz razloga navedenih u članku 4. ovog Zakona,
2. da se pridržava međunarodnih načela u svezi zaštite izbjeglica sadržanih u Ženevskoj konvenciji i Protokolu,

3. da se stranac može u nju zakonito vratiti i zatražiti azil bez straha od protjerivanja u zemlju gdje bi njegov život, sigurnost ili sloboda bili ugroženi,
4. da stranac u njoj uživa zaštitu, ili je u postupku priznavanja azila ili zaštite, ili je bio u mogućnosti zatražiti zaštitu te države do dolaska u Republiku Hrvatsku.

Vlada Republike Hrvatske utvrđuje listu sigurnih trećih zemalja iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 3. Zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja

Nije dopušteno prisilno udaljiti ili na bilo koji način vratiti osobu u zemlju, gdje bi njezin život ili sloboda bili ugroženi zbog rasne, vjerske ili nacionalne pripadnosti, zbog pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili zbog političkog mišljenja ili u državu u kojoj bi mogle biti podvrgnute mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

Zabrana prisilnog udaljenja ili vraćanja osoba iz stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na osobu za koju postoji osnovana sumnja da bi mogla ugroziti sigurnost države ili javni poredak u Republici Hrvatskoj, ili koja, nakon što je pravomoćno osuđena za teško kazneno djelo, predstavlja opasnost za društvo.

Članak 4. Pravo na azil

Republika Hrvatska priznat će azil strancu koji se ne nalazi u zemlji svog porijekla te se uslijed osnovanog straha od proganjanja zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja ne može, ili se zbog tog straha ne želi staviti pod zaštitu dotične zemlje, ili osobi bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje prethodnog prebivališta, a koja se ne može, ili se zbog tog straha ne želi vratiti u tu državu.

Republika Hrvatska priznat će azil i strancu koji bi, nakon što bi bio vraćen u zemlju porijekla, mogao biti podvrgnut mučenju, nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.

Članak 5. Razlozi za isključenje

Pravo na azil neće se priznati strancu za kojeg postoji osnovana sumnja:

- da je počinio zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti definiran međunarodnim instrumentima i njihovim odredbama vezanim za takve zločine,

- da je počinio teško nepolitičko kazneno djelo izvan Republike Hrvatske prije nego je došao u Republiku Hrvatsku,
- da je kriv za postupke koji su u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda.

Pravo na azil neće se priznati strancima koji trenutno primaju zaštitu ili pomoć tijela ili agencija Ujedinjenih naroda, osim Ureda Visokog povjerenstva Ujedinjenih naroda za izbjeglice (u daljnjem tekstu UNHCR).

Ukoliko zaštita ili pomoć iz stavka 2. ovog članka zbog bilo kojih razloga, prestane a položaj tih osoba nije uređen u skladu s relevantnim rezolucijama koje je usvojila Generalna skupština Ujedinjenih naroda, tim će se osobama priznati azil ukoliko ispunjavaju uvjete iz članka 4. ovoga Zakona.

Pravo na azil neće se priznati osobama kojima nadležna tijela Republike Hrvatske priznaju ista prava i obveze kao državljanima Republike Hrvatske.

Članak 6. Tijelo nadležno za odlučivanje o zahtjevu

O zahtjevu za priznavanje azila odlučuje Ministarstvo unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: nadležno tijelo).

Članak 7. Podnošenje zahtjeva za priznavanje azila

Zahtjev za priznavanje azila stranac podnosi nadležnom tijelu, putem policijske uprave, odnosno policijske postaje.

Namjeru za podnošenje zahtjeva za azil stranac može izjaviti prilikom obavljanja granične kontrole na graničnom prijelazu.

Stranca koji izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za priznavanje azila kod drugog državnog tijela, uputit će se u nadležnu policijsku upravu, odnosno policijsku postaju.

Izražavanjem namjere za podnošenje zahtjeva za priznavanje azila smatra se svako traženje zaštite od proganjanja u smislu članka 4. ovog Zakona.

Članak 8. Nezakonit ulazak u Republiku Hrvatsku

Stranca koji nezakonito uđe u Republiku Hrvatsku, izravno dolazeći s teritorija gdje je njegov život ili sloboda ugrožena u smislu članka 4. ovog Zakona, neće se kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka, ako nadležnom tijelu bez odgode

podnese zahtjev za azil i ako predoči valjane razloge svog nezakonitog ulaska ili boravka.

Članak 9. Pomoć podnositelju zahtjeva

Tražitelju azila mora se omogućiti da što prije podnese svoj zahtjev za azil.

Tražitelj azila mora biti upoznat s postupkom za dobivanje azila te s pravima i dužnostima koja ima u tom postupku kao i o mogućnosti stupanja u kontakt s predstavnicima UNHCR-a ili drugih humanitarnih organizacija.

Članak 10. Suradnja tijela Republike Hrvatske s Uredom UNHCR-a

O pitanjima koja se odnose na tražitelje azila ili azilante, nadležna državna tijela surađuju s Uredom UNHCR-a.

Nadležna državna tijela na zahtjev Ureda UNHCR-a dostavljaju obavijesti i statističke podatke o:

- stanju tražitelja azila i azilanata u Republici Hrvatskoj,
- primjeni Ženevske konvencije i ostalih međunarodnih dokumenata koji se odnose na izbjeglice,
- zakonima, odredbama i ostalim zakonskim propisima koji se primjenjuju ili su u izradi, a odnose se na izbjeglice.

Članak 11. Pravo na boravak tražitelja azila

Tražitelj azila ima pravo na boravak u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka po njegovom zahtjevu.

Članovi uže obitelji tražitelja azila, koji su došli zajedno s tražiteljem azila u Republiku Hrvatsku, imaju pravo na boravak sukladno stavku 1. ovoga članka.

Članak 12. Jezik u postupku

Ako tražitelj azila ne razumije jezik na kojemu se vodi postupak, osigurat će mu se prevoditelj za jezik kojeg razumije.

Članak 13. Žene - tražitelji azila

Na zahtjev žene - tražitelja azila, osigurati će se, ako je to moguće, da postupak vodi ženska osoba.

Odredba stavka 1. ovog članka odnosi se i na osiguravanje prevoditelja.

Članak 14. Maloljetnici bez pratnje

Maloljetniku bez pratnje koji traži azil tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi odrediti će skrbnika.

Maloljetnik bez pratnje zahtjev za azil podnosi putem skrbnika, uz prethodnu suglasnost Centra za socijalnu skrb.

Zahtjev za priznavanje azila čiji je tražitelj maloljetnik bez pratnje rješava se u najkraćem mogućem roku.

Nadležno tijelo vodit će postupak uzevši u obzir stupanj psihofizičkog razvoja maloljetnika.

Članak 15. Punoljetne poslovno nesposobne osobe

Punoljetnoj poslovno nesposobnoj osobi koja traži azil, prije početka postupka postavlja se zakonski zastupnik.

Zakonskog zastupnika određuje nadležno državno tijelo u skladu sa zakonom.

Osobe navedene u stavku 1. ovog članka imaju pravo na pomoć i osnovnu skrb sukladno posebnim propisima.

Članak 16. Opće obveze tražitelja azila

Tražitelji azila dužni su poštivati Ustav, zakone i druge propise Republike Hrvatske.

Tražitelji azila dužni su surađivati s nadležnim državnim tijelima Republike Hrvatske te postupati po njihovim mjerama i uputama.

Članak 17. Ograničenje političkog djelovanja

Tražiteljima azila i azilantima zabranjeno je osnivanje, pridruživanje, potpomaganje i djelovanje u političkim i drugim skupinama koje djeluju u ili izvan Republike Hrvatske a koje svojim programom ili djelovanjem smjeraju na podiranje slobodnog demokratskog ustavnog poretka, ugrožavaju opstojnost Republike Hrvatske, odnosno obavljaju djelatnost oprečnu načelima međunarodnog prava.

Članak 18. **Prikupljanje osobnih podataka**

Nadležno tijelo može za potrebe provedbe ovog Zakona prikupljati osobne podatke od tražitelja azila.

Nadležno tijelo može i bez suradnje tražitelja azila prikupljati podatke o njemu kod drugih državnih i drugih tijela, organizacija i pravnih i fizičkih osoba:

- ako je to u interesu tražitelja azila a može se pretpostaviti da se on tome ne bi protivio,
- ako je to zakonom ili drugim propisom dopušteno ili
- ako je to potrebno radi provjeravanja podataka o strancu.

Državna i druga tijela i organizacije koje raspolažu podacima koji se odnose na tražitelja azila, dužni su dati te podatke na zahtjev nadležnog tijela.

Osobni i drugi podaci prikupljeni tijekom postupka priznavanja azila predstavljaju službenu tajnu i neće se dostaviti zemlji porijekla tražitelja azila ili drugim tijelima koja ne sudjeluju u postupku.

Iznimno, za tražitelja azila čiji je zahtjev za priznavanje azila pravomoćno odbijen i kojeg treba prisilno udaljiti, mogu se zemlji porijekla ili drugoj zemlji koja ga pristane prihvatiti dati sljedeći podaci:

- ime i prezime, datum rođenja, spol, državljanstvo, podaci o članovima obitelji, podaci o ispravama koje je izdala zemlja porijekla i zadnja adresa u toj zemlji;
- po potrebi otiske prstiju i fotografije.

Prikupljanje i korištenje podataka iz ovog članka mora biti u skladu sa zakonom koji regulira zaštitu osobnih podataka.

GLAVA II

PRAVA I OBVEZE TRAŽITELJA AZILA I AZILANATA

Članak 19. **Prava tražitelja azila**

Tražitelji azila imaju pravo na:

- boravak u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka priznavanja azila,
- osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj,
- zdravstvenu zaštitu,
- novčanu pomoć,
- pravnu pomoć,

- humanitarnu pomoć,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja njihove djece.

Članak 20.

Obveze tražitelja azila

Tražitelji azila dužni su:

- pridržavati se Ustava, zakona i drugih propisa Republike Hrvatske,
- odazvati se na pozive nadležnog tijela i surađivati tijekom cijelog postupka priznavanja azila,
- javiti se nadležnom tijelu u roku od 3 dana u slučaju promjene adrese,
- pridržavati se uputa i mjera nadležnih tijela o ograničenju slobode kretanja,
- podvrći se mjerama utvrđivanja identiteta,
- ne napuštati Republiku Hrvatsku dok traje postupak priznavanja azila.

Članak 21.

Prihvatilište za tražitelje azila

U Prihvatilište za tražitelje azila (u daljnjem tekstu: Prihvatilište) smještaju se stranci kojima je u tijeku postupak priznavanja azila.

Prihvatilište je ustrojstvena jedinica Ministarstva unutarnjih poslova.

Tražiteljima azila smještenim u Prihvatilište osiguravaju se osnovni uvjeti za život uključujući:

- smještaj,
- hranu,
- novčanu pomoć,
- zdravstvenu zaštitu,
- pomoć u osnovnim higijenskim potrepštinama.

Tražitelji azila mogu primati razne oblike humanitarne pomoći od strane vladinih i nevladinih udruga.

Tražitelji azila koji posjeduju osnovna novčana sredstva ili su im troškovi osobnog života osigurani na neki drugi način, nemaju pravo na novčanu pomoć.

Pravila boravka u Prihvatilištu određuju se kućnim redom.

Članak 22.

Opseg zdravstvene zaštite

Tražitelji azila imaju pravo na zdravstvenu zaštitu.

Opseg prava na zdravstvenu zaštitu određuje se sukladno propisima o zdravstvenoj zaštiti stranaca.

Djeca-tražitelji azila uživaju punu zdravstvenu zaštitu kao i hrvatski državljani.

PRAVA I OBVEZE AZILANTA

Članak 23. Prava azilanta

Azilant ima pravo na:

- boravak,
- smještaj,
- rad,
- zdravstvenu zaštitu,
- školovanje,
- slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja njihove djece,
- spajanje uže obitelji,
- pravo pristupa sudovima i pravo na pravnu pomoć,
- novčanu pomoć, i
- pomoć pri uključivanju u društveni život.

Članak 24. Obveze azilanta

Azilant je obvezan:

- poštivati Ustav, zakone i druge propise Republike Hrvatske,
- nadležnom tijelu prijaviti boravište i promjenu adrese stanovanja u roku od 8 dana.

Članak 25. Pravo na boravak

Boravak u Republici Hrvatskoj, u smislu ovog Zakona, utvrđuje se pravomoćnim rješenjem kojim se tražitelju azila priznaje azil te traje do prestanka statusa azilanta.

Članak 26. Pravo na smještaj

Azilantima se osigurava smještaj prema mogućnostima Republike Hrvatske.

Pravo na osiguranje smještaja izgubit će azilant koji odbije dodijeljeni smještaj.

Članak 27. Pravo na rad

Azilanti i članovi njihove uže obitelji imaju pravo na rad sukladno propisima koji reguliraju zapošljavanje stranaca u Republici Hrvatskoj.

Članak 28. Pravo na zdravstvenu zaštitu

Azilanti imaju pravo na zdravstvenu zaštitu sukladno propisima koji reguliraju zdravstvenu zaštitu stranaca u Republici Hrvatskoj.

Članak 29. Pravo na školovanje

Azilant ima pravo na osnovno, srednje i visoko školovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljanin.

Članak 30. Pravo na slobodu vjeroispovijesti i vjerskog odgoja djece

Azilantima se jamči sloboda vjeroispovijesti i sloboda vjerskog odgoja njihove djece.

Članak 31. Pravo na spajanje obitelji

Azilantu koji boravi u Republici Hrvatskoj odobrit će se pravo na spajanje s članovima uže obitelji.

Članovima uže obitelji azilanta, u smislu ovog Zakona, smatraju se:

- bračni drug,
- maloljetna djeca koja nisu zasnovala vlastitu obitelj,
- roditelji ili zakonski zastupnik maloljetnog azilanta.

Strancima navedenim u stavku 2. točki 1. i 3. ovog članka, status se rješava sukladno propisima koji uređuju pravni položaj stranaca, a osobe navedene u stavku 2. točki 2. ovog članka slijede pravni položaj roditelja, odnosno zakonskog zastupnika kojem je odobren status azilanta.

Pravo na spajanje obitelji strancu navedenom u stavku 2. točki 1. ovog članka odobrit će se samo ako je brak zaključen prije dolaska u Republiku Hrvatsku.

Članak 32.
Pravo pristupa sudovima i pravo na pravnu pomoć

Azilanti i članovi njegove uže obitelji imaju pravo pristupa sudovima i pravo na pravnu pomoć.

Članak 33.
Pravo na novčanu pomoć

Azilant koji ne ostvaruje prihode, ne posjeduje imovinu i nema osobe koja ga je dužna i sposobna uzdržavati ima pravo na novčanu pomoć, sukladno propisima o socijalnoj skrbi.

Pravo na novčanu pomoć izgubit će azilant koji odbije prihvatiti ponuđeni posao.

Članak 34.
Prava članova uže obitelji azilanta

Prava navedena u članku 23. ovoga Zakona ostvaruju i članovi uže obitelji azilanta, koji s njime žive u Republici Hrvatskoj.

Članak 35.
Pomoć pri uključivanju u društvo

Republika Hrvatska, u okviru svojih mogućnosti, osigurava uvjete za uključivanje azilanta u kulturni, gospodarski i društveni život.

Pri tome će posebnu pozornost usmjeriti na:

- organiziranje tečajeva hrvatskog jezika ;
- organiziranje tečajeva, seminara i drugih oblika obrazovanja i stručnog osposobljavanja;
- pružanje obavijesti o hrvatskoj povijesti, kulturi i državnom ustrojstvu.

GLAVA III

POSTUPAK PRIZNAVANJA AZILA

Članak 36.
Primjena Zakona o općem upravnom postupku

U postupku priznavanja azila primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Članak 37. Načela postupka

Nadležno tijelo omogućiti će tražitelju azila da iscrpno prikaže, pojasni i dokaže sve činjenice i okolnosti koje mogu biti važne za donošenje odluke.

Tražitelj azila dužan je tijekom postupka aktivno surađivati s nadležnim tijelom. Tražitelj azila mora iznijeti i pojasniti sve činjenice i okolnosti koje su mu poznate, omogućiti nadležnom tijelu pristup svim raspoloživim dokazima te priložiti sve isprave i potvrde koje ima i koje mogu biti značajne za postupak.

Nadležno tijelo mora utvrditi pravo stanje stvari te po službenoj dužnosti utvrditi, provjeriti i uzeti u obzir sve činjenice i okolnosti te pribaviti sve raspoložive dokaze koji mogu biti važni za zakonitu i pravilnu odluku.

Državna i druga tijela te ustanove i druge pravne osobe, dužne su na zahtjev nadležnog tijela dati sve raspoložive podatke potrebne za utvrđivanje činjeničnog stanja i donošenje odluke u postupku.

Članak 38. Jedinstvenost postupka

Stranac koji podnese zahtjev za priznavanje azila nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje boravka, sukladno propisima koji uređuju status stranaca.

Članak 39. Smještaj tražitelja azila

Stranac koji je podnio zahtjev za priznavanje azila, smjestit će se u Prihvatište za vrijeme dok traje postupak.

Ako su tražitelju azila sredstva za uzdržavanje i smještaj osigurani na drugi način, nadležno tijelo može, nakon sedam dana boravka u Prihvatištu, tražitelju azila odobriti da tijekom postupka boravi izvan Prihvatišta.

Članak 40. Ograničenje kretanja

Tražitelju azila može se ograničiti kretanje iz razloga:

- utvrđivanja identiteta,
- sprječavanja širenja zaraznih bolesti, ili
- nepoštivanja zakona i drugih propisa te mjera koje se poduzimaju kako bi se održao javni red.

Kretanje se može ograničiti:

- zabranom kretanja izvan Prihvatišta,
- zabranom kretanja izvan određenog područja, ili
- zabranom napuštanja određene adrese.

Kretanje se ograničava na rok do 3 mjeseca, a u naročito opravdanim okolnostima može se produžiti za još mjesec dana.

Iznimno od stavka 3. ovog članka, ograničavanje kretanja iz razloga navedenih u stavku 1. točki 2. vrijedi dok za to postoje razlozi.

Ograničenje kretanja određuje rješenjem policijska uprava kojoj je tražitelj azila podnio zahtjev, odnosno ona policijska uprava na čijem području tražitelj azila boravi.

Protiv rješenja policijske uprave stranac može izjaviti žalbu Ministarstvu unutarnjih poslova u roku od 3 dana.

Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Ministarstvo unutarnjih poslova dužno je u roku od 8 dana donijeti rješenje o žalbi.

Članak 41. Saslušanje tražitelja azila

Nadležno tijelo dužno je saslušati svakog tražitelja azila.

Saslušanjem tražitelja azila nadležno tijelo utvrđuje:

- identitet tražitelja azila i članova obitelji koji ga prate,
- razloge na kojima zasniva svoj zahtjev,
- smjer kretanja tražitelja azila i način dolaska u Republiku Hrvatsku, te
- sve druge činjenice i okolnosti koje mogu biti značajne za donošenje odluke o njegovom zahtjevu.

Tražitelj azila dužan je za vrijeme saslušanja aktivno sudjelovati i istinito odgovarati na sva pitanja koja su mu postavljena.

Tražitelj azila za vrijeme saslušanja dužan je nadležnom tijelu predložiti sve dostupne dokaze kojima potkrjepljuje svoj zahtjev ili, ako takvih dokaza nema, dati vjerodostojno i uvjerljivo obrazloženje svih razloga na kojima zasniva svoj zahtjev.

Nadležno tijelo može tražitelja azila, po potrebi, saslušati i više puta.

Članak 42. Odbacivanje zahtjeva

Zahtjev za priznavanje azila neće se razmatrati već će se odbaciti zaključkom:

- ako tražitelj azila dolazi iz sigurne treće države, u smislu članka 2. ovoga Zakona,

- ako je tražitelju azila već prije u Republici Hrvatskoj zahtjev za priznavanje azila odbijen, a nije priložio dokaze da su se okolnosti na kojima je zasnivao prethodni zahtjev u međuvremenu bitno promijenile.

Protiv zaključka o odbacivanju zahtjeva tražitelj azila može pokrenuti upravni spor u roku od 8 dana.

Tužba odgađa izvršenje samo ukoliko je podnesena protiv odluke donesene na temelju stavka 1. podstavka 1. ovoga članka.

Upravni sud odlučuje o tužbi u žurnom postupku.

Članak 43. Odbijanje zahtjeva

Zahtjev za priznavanje azila odbit će se:

- ako tražitelj azila ne ispunjava uvjete za priznavanje azila navedene u članku 4. ovoga Zakona,
- ako postoji neki od razloga iz članka 5. ovoga Zakona,
- ako je zahtjev očito neutemeljen,
- ako tražitelj azila posjeduje i državljanstvo treće države čiju zaštitu nije zatražio.

U slučaju iz podstavka 3. prethodnog stavka nadležno tijelo odlučuje o zahtjevu u žurnom postupku.

Protiv odluke kojom je zahtjev odbijen kao očito neutemeljen, tražitelj azila može pokrenuti upravni spor u roku od osam dana.

Tužba odgađa izvršenje rješenja.

Upravni sud odlučuje o tužbi u žurnom postupku.

Članak 44. Očito neutemeljen zahtjev

Zahtjev je očito neutemeljen ako:

- mu očigledno nedostaje vjerodostojnost, odnosno iskaz tražitelja azila je kontradiktoran i nedosljedan,
- mu nedostaje sadržaj, odnosno ako tražitelj azila ne daje nikakve naznake da bi bio izložen strahu od proganjanja u smislu članka 4. ovoga Zakona,
- je tražitelj azila došao u Republiku Hrvatsku isključivo iz ekonomskih razloga,
- ako je tražitelj azila mogao dobiti učinkovitu zaštitu u drugom dijelu svoje vlastite zemlje,
- se zbog općih političkih okolnosti, pravnog stanja ili provedbe zakona u zemlji porijekla općenito može smatrati da ne može postojati osnovani strah od proganjanja,

- ako je tražitelju azila već prije u nekoj drugoj zemlji koja provodi odredbe Ženevske konvencije zahtjev za priznavanje azila odbijen a okolnosti na kojima zasniva svoj zahtjev nisu se promijenile,
- se temelji na namjernoj prijeviri ili zlouporabi postupka azila.

Članak 45. Prijevira i zlouporaba postupka

Pod prijevaram i zlouporabom postupka smatra se slučaj kada tražitelj azila:

- temelji svoj zahtjev na lažnom identitetu ili na krivotvorenim ili falsificiranim dokumentima, osim ako za to navede opravdane razloge,
- svoj zahtjev temelji na neistinitim razlozima,
- namjerno uništi svoju putovnicu, putnu kartu, ili drugu ispravu koja bi mogla biti od značaja za donošenje odluke o njegovom zahtjevu, osim ako navede opravdane razloge za poduzimanje takve radnje,
- krije da je ranije podnio zahtjev za priznavanje azila u drugoj zemlji, posebno ako je koristio lažni identitet,
- podnosi zahtjev s očitom namjerom da odgodi prisilno udaljenje na temelju odluke nadležnog tijela.

Članak 46. Obustavljanje postupka

Postupak za priznavanje azila obustavlja se bez obzira u kojoj je fazi, ako:

- tražitelj azila odustane od zahtjeva za priznavanje azila;
- se tražitelj azila bez opravdanog razloga ne odazove na poziv nadležnog tijela na usmeno saslušanje,
- tražitelj azila bez opravdanog razloga pravodobno ne izvršiti nadležno tijelo o promjeni svoje adrese, ili na drugi način sprječava dostavu poziva,
- tražitelj azila ne sudjeluje u utvrđivanju svog identiteta,
- tražitelj azila izbjegava dati podatke o činjenicama i okolnostima ili priložiti dokaze koje posjeduje, a važne za utvrđivanje osnovanosti zahtjeva, ili
- tražitelj azila napusti Republiku Hrvatsku za vrijeme trajanja postupka.

Članak 47. Blagodat sumnje

U slučaju dvojbe o postojanju činjenica na kojima se temelji zahtjev za priznavanje azila, nadležno tijelo rješava na način koji je povoljniji za tražitelja azila.

Članak 48. Sudjelovanje drugih osoba u postupku priznavanja azila

Postupak priznavanja azila zatvoren je za javnost.

U postupku priznavanja azila moraju sudjelovati:

- zakonski zastupnik ili skrbnik maloljetnika bez pratnje,
- skrbnik punoljetne poslovno nesposobne osobe.

U postupku može, kao stručni pomagač, sudjelovati i predstavnik UNHCR-a.

Članak 49.

Tužba protiv odluke prvostupanjskog tijela

Protiv odluke donesene u prvom stupnju tražitelj azila ima pravo podnijeti tužbu Upravnom sudu.

Tužba se podnosi u roku 15 dana od dana uručenja odluke, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Tužba odgađa izvršenje rješenja.

Članak 50.

Postupak pred sudom

Upravni sud u pravilu odlučuje na podlozi činjenica utvrđenih u prvostupanjskom postupku.

Upravni sud može tužbu kao nedopuštenu ili nepravovremenu odbaciti ili ju kao neutemeljenu odbiti ili prvostupanjsku odluku u cijelosti ili djelomično poništiti ili izmijeniti.

Ako Upravni sud utvrdi da su u postupku prvog stupnja nepotpuno ili nepravilno utvrđene činjenice ili okolnosti ili se je u međuvremenu izmijenilo činjenično stanje na podlozi kojega je bila izdana prvostupanjska odluka, sam će dopuniti postupak i otkloniti nedostatke te poništiti prvostupanjsku odluku i sam riješiti stvar.

Upravni sud mora odlučiti o tužbi u roku od 60 dana od dana podnošenja tužbe, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Odlučujući o tužbi protiv odluke kojom je zahtjev tražitelja azila odbijen kao očito neutemeljen, Upravni sud se, na temelju činjenica prikupljenih u prvostupanjskom postupku, ograničava samo na ocjenu da li je očito da je zahtjev neutemeljen ili nije. Ako ocijeni da nije očito da je zahtjev neutemeljen, poništiti će prvostupanjsku odluku i predmet vratiti nadležnom tijelu na ponovni postupak.

Za podnošenje tužbe i postupak pred Upravnim sudom primjenjuju se odredbe zakona koji uređuje upravne sporove, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Članak 51.

Ukidanje statusa azilanta

Nadležno tijelo rješenjem će ukinuti status azilantu ako:

1. se dobrovoljno stavi pod zaštitu zemlje porijekla;
2. stekne državljanstvo i uživa zaštitu zemlje čije je državljanstvo stekao;
3. se dobrovoljno vrati u zemlju iz koje je otišao ili izvan koje je boravio zbog osnovanog straha od proganjanja;
4. okolnosti na osnovi kojih mu je odobren status azilanta više ne postoje, i zato više ne može odbijati zaštitu zemlje svog porijekla;
5. se naknadno pokaže da ga je stekao lažnim prikazivanjem bitnih činjenica i okolnosti, ili da ima i drugo državljanstvo, ili je trebalo primijeniti odredbe članka 5. ovoga Zakona da su odlučne činjenice bile poznate;
6. krši zabranu iz čl. 17. ovog Zakona
7. iseli iz Republike Hrvatske uz pisanu izjavu o iseljenju ili boravi izvan Republike Hrvatske duže od 30 dana od isteka izlazno-ulazne vize, a o tome nije obavijestio nadležno tijelo.

U slučajevima iz točke 4. stavka 1. ovog članka, azilant će zadržati svoj status, ako pruži dokaze o osnovanosti straha od proganjanja.

Protiv rješenja o ukidanju statusa azilanta može se pokrenuti upravni spor u roku od 8 dana.

Članak 52. Prisilno udaljenje

Tražitelja azila kojemu je zahtjev za azil pravomoćno odbijen ili odbačen i koji nezakonito boravi na području Republike Hrvatske, prisilno će se udaljiti, sukladno odredbama zakona koji uređuje kretanje i boravak stranaca.

GLAVA IV

POTVRDE I ISPRAVE

Članak 53. Izdavanje potvrda, isprava i viza

Nadležno tijelo izdat će tražiteljima azila:

- potvrdu o podnošenju zahtjeva za priznavanje azila, i
- iskaznicu tražitelja azila.

Nadležno tijelo izdat će azilantima:

- putnu ispravu za azilante na njihov zahtjev,
- osobnu iskaznicu za azilante, i
- izlazno – ulaznu vizu na njihov zahtjev.

Članak 54 Privremeno zadržavanje stranih isprava

Nadležno tijelo može tražitelju azila i azilantu zadržati njihovu stranu putnu ispravu ili drugu identifikacijsku ispravu:

- po izdavanju potvrda i isprava navedenih u članku 53. stavku 1. i 2., ili

- ako to zahtijevaju razlozi zaštite nacionalne sigurnosti ili javnog poretka.

Navedene isprave mogu se zadržati:

- do prestanka statusa azilanta,
 - dok postoje razlozi za njihovo zadržavanje,
- ali najduže do 2 godine od isteka roka važenja isprave.

O privremenom zadržavanju stranih isprava izdaje se potvrda.

Članak 55. Iskaznica tražitelja azila

Iskaznica tražitelja azila služi kao dokaz o podnošenju zahtjeva za priznavanje azila i dozvole boravka u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka.

Iskaznica tražitelja azila izdaje se i članovima njegove uže obitelji, sukladno članku 11. stavku 2. ovoga Zakona.

Članak 56. Putna isprava za azilanta

Putna isprava za azilanta izdaje se na zahtjev azilanta.

Putna isprava za azilanta izdaje se na rok od 2 godine.

Zahtjev za izdavanje putne isprave za azilanta podnosi zakonski zastupnik ili skrbnik za osobe mlađe od 18 godina ili osobe koja je djelomično ili potpuno lišena poslovne sposobnosti.

Maloljetna osoba ima pravo na putnu ispravu za azilanta, ali može biti i registrirana u putnoj ispravi svog zakonskog zastupnika ili skrbnika sve dok ne navrší 15 godina života.

Članak 57. Osobna iskaznica za azilanta

Osobna iskaznica za azilante izdaje se na rok od 5 godina.

Članak 58. Vraćanje iskaznice

Iskaznica tražitelja azila, putna isprava za azilanta i osobna iskaznica za azilanta moraju se vratiti na zahtjev nadležnog tijela, po okončanju postupka ili po ukidanju statusa azilanta.

GLAVA V
PRIVREMENA ZAŠTITA

Članak 59.
Odobranje privremene zaštite

Republika Hrvatska odobrava privremenu zaštitu stranaca na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom.

Ako Vlada Republike Hrvatske ocijeni da je u stranoj zemlji, radi rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjih sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, uslijed kojeg dolazi do masovnog dolaska stranaca koji trebaju međunarodnu zaštitu, može uredbom odrediti da će se osobama koje dolaze iz tih zemalja pružiti privremena zaštita pod uvjetom da su kao državljani te zemlje ili osobe bez državljanstva:

-prije nastanka takvog stanja imali prebivalište ili boravište u toj zemlji te su zbog toga neposredno došle u Republiku Hrvatsku, ili

- za vrijeme nastanka takvog stanja zakonito boravile u Republici Hrvatskoj, a po isteku zakonitog boravka im je povrat u zemlju porijekla privremeno onemogućen.

Uzimajući u obzir gospodarske i druge mogućnosti Republike Hrvatske, te razloge nacionalne sigurnosti, javnog reda i mira i slično, Vlada Republike Hrvatske može odrediti broj osoba kojima će biti pružena privremena zaštita te uvjete radi kojih se taj broj može premašiti.

Članak 60.
Nadležnost za odobranje i vrijeme trajanja privremene zaštite

Privremenu zaštitu odobrava Ministarstvo unutarnjih poslova na vrijeme do 6 mjeseci.

Privremena zaštita može se produžavati dok postoje opravdani razlozi za njezino odobranje, a najduže do 2 godine.

Članak 61.
Razlozi uskraćivanja privremene zaštite

Privremena zaštita neće se odobriti strancu ako:

- ne postoje razlozi navedeni u članku 59. ovoga Zakona,
- postoje razlozi navedeni u članku 5. i 17. ovoga Zakona,

- je počinio teško kazneno djelo u Republici Hrvatskoj za koje mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od najmanje 5 godina, a koja još nije brisana iz kaznene evidencije,
- ima status azilanta ili drugi status priznat po odredbama Zakona o strancima,
- uživa međunarodnu zaštitu ili ima državljanstvo ili regulirani boravak u trećoj državi.

Članak 62.

Prestanak privremene zaštite

Strancu prestaje privremena zaštita:

- protekom vremena za koje je odobrena,
- prestankom postojanja razloga za privremenu zaštitu,
- kada napusti Republiku Hrvatsku,
- ako mu je zaštita odobrena na temelju drugog zakona ili međunarodnog sporazuma,
- ako uživa međunarodnu zaštitu ili ima regulirani boravak u trećoj državi.

Članak 63.

Prava i obveze stranaca pod privremenom zaštitom

Stranac kojemu je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj ima pravo na:

- boravak,
- osnovne uvjete za život i smještaj,
- rad,
- zdravstvenu zaštitu,
- osnovno i srednje školovanje,
- pravnu pomoć,
- slobodu vjeroispovijesti.

Obveze propisane u članku 24. ovoga Zakona primjenjuju se i na strance kojima je odobrena privremena zaštita.

Članak 64.

Pravo na spajanje obitelji

Iznimno, uz prava propisana člankom 63. ovoga Zakona, strancu pod privremenom zaštitom odobriti će se pravo na spajanje obitelji ako je to pravo moguće ostvariti jedino na teritoriju Republike Hrvatske.

Pravo na spajanje obitelji imaju maloljetna nevjenčana djeca bez pratnje i bračni drug.

Članovima obitelji koji se spajaju također se odobrava privremena zaštita.

Članak 65.
Smještaj stranca pod privremenom zaštitom

Strancima kojima je odobrena privremena zaštita osigurava se smještaj u skladu s mogućnostima Republike Hrvatske.

Članak 66.
Iskaznica stranca pod privremenom zaštitom

Strancu kojem je odobrena privremena zaštita izdaje se iskaznica.

Članak 67.
Odgovarajuća primjena propisa

Odredbe ovoga Zakona, koje se odnose na azilante, na odgovarajući se način primjenjuju na strance pod privremenom zaštitom.

Članak 68.
Ograničenje korištenja prava

Ako je strancu odobrena privremena zaštita ne može koristiti prava tražitelja azila dok privremena zaštita traje.

GLAVA VI

EVIDENCIJE

Članak 69.

O tražiteljima azila, azilantima, strancima pod privremenom zaštitom, putnim ispravama za azilante, iskaznicama tražitelja azila, osobnim iskaznicama azilanta i iskaznicama osoba pod privremenom zaštitom, vizama i privremeno zadržanim putnim i drugim ispravama vode se evidencije.

Evidencije iz stavka 1. ovoga članka vodi nadležno tijelo.

GLAVA VII

OVLASTI ZA DONOŠENJE PROPISA

Članak 70.

Ministar unutarnjih poslova donosi propise o:
- načinu rješavanja zahtjeva za priznavanje azila i odobravanje privremene zaštite,

- izgledu obrazaca i sadržaju iskaznica za azilante i osobe pod privremenom zaštitom, putnih isprava za azilante, zahtjeva za priznavanje azila,
- načinu vođenja posebne evidencije o uzetim otiscima prstiju i fotografija tražitelja azila i osoba pod privremenom zaštitom.

Članak 71.

Ministar unutarnjih poslova na prijedlog ministra rada i socijalne skrbi donosi propise o smještaju azilanata i osoba pod privremenom zaštitom.

Članak 72.

Ministar prosvjete i športa donijeti će propise o uvjetima i mogućnostima školovanja azilanata i osoba pod privremenom zaštitom.

Članak 73.

Ministar financija, u suglasnosti s ministrom unutarnjih poslova, donosi propise o uvjetima oslobađanja od plaćanja pristojbi tražitelja azila, azilanata i osoba pod privremenom zaštitom.

Članak 74.

Ministri koji su ovim Zakonom ovlaštteni za donošenje propisa, donijet će te propise u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

GLAVA VIII

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 75.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti odredbe članka 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 43, 48, 72. stavka 1. i članka 73. Zakona o kretanju i boravku stranaca («Narodne novine» br. 53/91, 22/92, 26/93 i 29/94).

Postupci započeti po odredbama Zakona o kretanju i boravku stranaca, prije stupanja na snagu ovog Zakona, dovršit će se po odredbama Zakona o kretanju i boravku stranaca.

Stranci koji su po Zakonu o kretanju i boravku stranaca stekli status izbjeglice, danom stupanja na snagu ovog Zakona stječu status azilanta, sukladno odredbama ovog Zakona.

Članak 76.

Ovaj Zakon objavljuje se u "Narodnim novinama", a stupa na snagu 01. travnja 2003. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Člankom 1. utvrđeno je da se ovim Zakonom propisuju načela, uvjeti i postupak za priznavanje azila i odobravanje privremene zaštite kao i status, prava i obveze tražitelja azila, azilanata i stranaca kojima je odobrena privremena zaštita u Republici Hrvatskoj.

Člankom 2. dana su objašnjenja i definicije pojedinih izraza upotrebljivanih u Zakonu.

Člankom 3. u potpunosti je preuzeto, iz Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. god., načelo zabrane protjerivanja ili vraćanja izbjeglice u zemlju gdje bi njezin život ili sloboda bili ugroženi.

Članak 4. propisuje kojim će strancima Republika Hrvatska priznati pravo na azil.

Članak 5. propisuje razloge zbog kojih se strancu neće priznati pravo na azil. Iste razloge propisuje i Konvencija o statusu izbjeglica.

Članak 6. određuje Ministarstvo unutarnjih poslova kao tijelo nadležno za donošenje odluke o zahtjevu za priznavanje azila.

Članak 7. određuje da se zahtjev za priznavanje azila podnosi Ministarstvu unutarnjih poslova putem policijske uprave, odnosno policijske postaje.

Članak 8. propisuje da se stranac neće kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka u Republiku Hrvatsku ako kod nadležnog tijela bez odgode podnese zahtjev za priznavanje azila i ako predoči valjane razloge svog nezakonitog ulaska, odnosno boravka.

Članak 9. određuje obvezu nadležnog tijela da omogući tražitelju azila podnošenje zahtjeva za azil, upozna tražitelja azila s postupkom za dobivanje azila te s njegovim pravima i dužnostima u postupku.

Članak 10. predviđa suradnju državnih tijela Republike Hrvatske s Uredom UNHCR-a o pitanjima koja se odnose na primjenu Konvencije i drugih propisa

koji se odnose na izbjeglice, što uključuje i davanje statističkih podataka o stanju tražitelja azila i azilanata u Republike Hrvatske.

Članak 11. propisuje pravo tražitelja azila i članova njegove uže obitelji na boravak u Republici Hrvatskoj do okončanja postupka po njegovom zahtjevu za priznavanje azila.

Člankom 12. određeno je da se će se tražitelju azila osigurati prevoditelj ukoliko ne razumije jezik na kojem se vodi postupak.

Članak 13. predviđa da se na zahtjev žene-tražitelja azila, ako je to moguće, osigurava da postupak za priznavanje azila vodi ženska osoba. Odredba se odnosi i na osiguravanje žene prevoditelja.

Članak 14. propisuje da će maloljetniku bez pratnje tijelo nadležno za poslove socijalne skrbi odrediti skrbnika te da se zahtjevi maloljetnika trebaju rješavati u najkraćem mogućem roku.

Članak 15. propisuje obvezu postavljanja zakonskog zastupnika punoljetnim poslovno nesposobnim osobama.

Članak 16. propisuje dužnost tražitelja azila i azilanata da poštuju Ustav, zakone i druge propise Republike Hrvatske te surađuju i postupaju po mjerama i uputama nadležnih državnih tijela Republike Hrvatske.

Članak 17. propisuje ograničenje političkog djelovanja tražiteljima azila i azilantima, ukoliko je njihova djelatnost oprečna načelima međunarodnog prava.

Članak 18. propisuje uvjete i način prikupljanja i korištenja osobnih podataka o tražiteljima azila.

Članak 19. određuje koja prava imaju tražitelji azila do okončanja postupka po njihovom zahtjevu (pravo na boravak, primarnu zdravstvenu zaštitu, novčanu pomoć, pravnu pomoć, humanitarnu pomoć, slobodu vjeroispovijesti i osiguranje osnovnih uvjeta za život i smještaj).

Članak 20. definira obveze koje imaju tražitelji azil za vrijeme trajanja postupka.

Članak 21. određuje da se tražitelji azila kojima je u tijeku postupak za priznavanje azila smještaju u Prihvatilište za tražitelje azila, koje je ustrojstvena jedinica Ministarstva unutarnjih poslova.

Članak 22. propisuje da se opseg zdravstvene zaštite određuje sukladno propisima o zdravstvenoj zaštiti stranaca, osim za djecu koji uživaju punu zdravstvenu zaštitu kao i hrvatski državljani.

Članak 23. propisuje da su prava azilanata: pravo na boravak, smještaj, rad, primarnu zdravstvenu zaštitu, školovanje, slobodu vjeroispovijesti i vjerskog

odgoja njihove djece, spajanje uže obitelji, pravo pristupa sudovima i pravo na pravnu pomoć, novčanu pomoć i pomoć pri uključivanju u društveni život.

Članak 24. propisuje da su obveze azilanata: pridržavati se važećih zakona i drugih propisa Republike Hrvatske i nadležnom tijelu prijaviti boravište i promjenu adrese stanovanja u roku od 8 dana.

Člancima 25-35. detaljnije su razrađena i opisana prava azilanata iz članka 23. ovog Zakona.

Članak 36. propisuje da se u postupku za priznavanje azila supsidijarno primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Člankom 37. utvrđena su načela postupka priznavanja azila (aktivno sudjelovanje tražitelja azila u postupku, dužnost državnih i drugih tijela te ustanova i drugih pravnih osoba da nadležnom tijelu daju sve raspoložive podatke potrebne za utvrđivanje činjeničnog stanja itd.).

Članak 38. propisuje da stranac koji podnese zahtjev za priznavanje azila nema pravo podnijeti zahtjev za odobrenje boravka, sukladno propisima koji uređuju status stranaca.

Članak 39. određuje mogućnost nadležnom tijelu da, nakon 7 dana boravka u Prihvatilištu, tražitelju azila odobri boravak izvan Prihvatilišta, ukoliko su mu sredstva za uzdržavanje i smještaj osigurani na drugi način.

Članak 40. propisuje razloge i način na koji se tražitelju azila može ograničiti kretanje, vremenski rok ograničenja kretanja, tijelo nadležno za donošenje odluke o ograničenju kretanja te žalbeni postupak.

Članak 41. određuje što je potrebno utvrditi saslušanjem tražitelja azila te koje su pritom obveze tražitelja azila.

Članak 42. određuje da će se zahtjev za priznavanje azila odbaciti ako tražitelj azila dolazi iz sigurne treće zemlje ili ako mu je već prije u Republici Hrvatskoj zahtjev za azil odbijen a nije priložio dokaze da su se okolnosti na kojima je zasnivao prethodni zahtjev u međuvremenu bitno promijenile.

Članak 43. propisuje razloge za odbijanje zahtjeva za priznavanje azila. Predviđen je i žuran postupak u slučaju da se radi o očito neutemeljenom zahtjevu, poseban rok za podnošenje tužbe Upravnom sudu, te rješavanje u žurnom postupku od strane Suda.

Članak 44. nabraja razloge zbog kojih će se zahtjev za priznavanje azila smatrati očito neutemeljenim.

Članak 45. određuje što će se smatrati prijevarom i zlouporabom postupka.

Članak 46. propisuje razloge za obustavu postupka priznavanja azila.

Članak 47. propisuje da će nadležno tijelo, u slučaju dvojbe o postojanju činjenica na kojima se temelji zahtjev za priznavanje azila, rješavati na način koji je povoljniji za tražitelja azila.

Članak 48. propisuje da je postupak priznavanja azila zatvoren za javnost te koje sve osobe mogu sudjelovati u postupku.

Članak 49. propisuje da protiv odluke donesene u prvom stupnju tražitelj azila ima pravo podnijeti tužbu Upravnom sudu u roku od 15 dana, ukoliko nije drukčije propisano Zakonom. Tužba ima suspenzivan učinak.

Članak 50. propisuje postupak pred Upravnim sudom. Predviđen je rok od 60 dana u kojem Sud donosi odluku povodom tužbe. O tužbama protiv odluka kojima je zahtjev za priznavanje azila odbijen kao očito neutemeljen Sud će se ograničiti samo na ocjenu o tome da li je zahtjev doista očito neutemeljen ili ne. Odredba predviđa supsidijarnu primjenu Zakona o upravnim sporovima.

Članak 51. propisuje razloge za ukidanje statusa azilanta.

Članak 52. propisuje kada će se tražitelja azila prisilno udaljiti s teritorija Republike Hrvatske te da će se na prisilno udaljenje primjenjivati propisi koji reguliraju materiju stranaca.

Članci 53.-58. sadrže odredbe o uvjetima i načinu izdavanja potvrda, putnih i drugih isprava i viza tražiteljima azila i azilantima, te odredbe o privremenom zadržavanju stranih isprava. Putna isprava za azilante izdaje se temeljem Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. god., koja je preuzeta u pravni sustav Republike Hrvatske točkom 35. Odluke o objavljivanju mnogostranih međunarodnih ugovora kojih je Republika Hrvatska stranka na temelju notifikacije o sukcesiji.

Članak 59. predviđa da Vlada Republike Hrvatske, ako ocijeni da je u stranoj zemlji, zbog rata ili njemu sličnog stanja, općeg nasilja ili unutarnjeg sukoba došlo do kršenja ljudskih prava, uslijed kojeg dolazi do masovnog dolaska stranaca koji trebaju međunarodnu zaštitu, može odrediti da će se osobama koje dolaze iz te zemlje pružiti privremena zaštita.

Članak 60. propisuje da privremenu zaštitu odobrava Ministarstvo unutarnjih poslova na vrijeme do 6 mjeseci, te da se takva zaštita može produžavati, ukoliko za to postoje opravdani razlozi, no najviše do 2 godine.

Članak 61. navodi razloge zbog kojih se strancu neće odobriti privremena zaštita.

Članak 62. određuje razloge zbog kojih prestaje privremena zaštita.

Članci 63-64. propisuju koja sve prava imaju osobe kojima je odobrena privremena zaštita.

Članak 65. određuje da se strancima kojima je odobrena privremena zaštita osigurava smještaj u skladu s mogućnostima Republike Hrvatske.

Članak 66. određuje da se strancu kojemu je odobrena privremena zaštita izdaje iskaznica.

Članak 67. propisuje odgovarajuću primjenu odredaba koje se odnose na azilante.

Članak 68. propisuje da stranac na privremenoj zaštiti, ako podese zahtjev za priznavanje azila, ne može koristiti prava tražitelja azila.

Članak 69. propisuje evidencije koje vodi nadležno tijelo.

Članak 70.-74. propisuje ovlasti ministara za donošenje propisa.

Članak 75. sadrži prijelazne i završne odredbe.

Članak 76. određuje dan stupanja na snagu Zakona, 1. travanj 2003. godine.